

ساختار کتاب

کتاب شب امتحان تاریخ معاصر ایران یازدهم از ۴ قسمت اصلی تشکیل شده است که به صورت زیر است:

(۱) **آزمون‌های نوبت اول:** آزمون‌های شماره ۱ تا ۴ این کتاب مربوط به مباحث نوبت اول است که خودش به دو قسمت تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۱ و ۲ را درس به درس طبقه‌بندی کرده‌ایم. بنابراین شما به راحتی می‌توانید پس از خواندن هر درس از درس‌نامه تعدادی سؤال را بررسی کنید. حواستان باشد این آزمون‌ها ۲۰ نمره‌ای و مثل یک آزمون کامل هستند. در کنار سؤال‌های این آزمون‌ها نکات مشاوره‌ای نوشته‌ایم. این نکات به شما در درس‌خواندن قبل از امتحان و پاسخ‌گویی به آزمون در زمان امتحان کمک می‌کند.

ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۳ و ۴ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم تا دو آزمون نوبت اول مشابه آزمون‌هایی که معلمان از شما خواهد گرفت، ببینید. (۲) **آزمون‌های نوبت دوم:** آزمون‌های شماره ۵ تا ۱۲ از کل کتاب و مطابق امتحان پایان سال طرح شده‌اند. این قسمت هم، خودش به دو بخش تقسیم می‌شود:

الف) آزمون‌های طبقه‌بندی شده: آزمون‌های شماره ۵ تا ۸ را که برای نوبت دوم طرح شده‌اند هم طبقه‌بندی کرده‌ایم. با این کار باز هم می‌توانید پس از خواندن هر درس تعدادی سؤال مرتبط را پاسخ دهید. هر کدام از این آزمون‌ها هم، ۲۰ نمره دارند؛ در واقع در این بخش، شما ۴ آزمون کامل را می‌بینید. این آزمون‌ها هم نکات مشاوره‌ای دارند.

ب) آزمون‌های طبقه‌بندی نشده: آزمون‌های شماره ۹ تا ۱۲ را طبقه‌بندی نکرده‌ایم؛ پس، در این بخش با ۴ آزمون نوبت دوم، مشابه آزمون پایان سال معلمان مواجه خواهید شد.

(۳) **پاسخ‌نامه تشریحی آزمون‌ها:** در پاسخ تشریحی آزمون‌ها تمام آن‌چه را که شما باید در امتحان بنویسید تا نمره کامل کسب کنید، برایتان نوشته‌ایم.

(۴) **درس‌نامه کامل شب امتحانی:** این قسمت برگ برنده شما نسبت به کسانی است که این کتاب را نمی‌خوانند (🙄) در این قسمت تمام آن‌چه را که شما برای گرفتن نمره عالی در امتحان تاریخ معاصر ایران نیاز دارید، تنها در ۱۵ صفحه آورده‌ایم، بخوانید و لذتش را ببرید!

فهرست

نوبت	آزمون	پاسخ‌نامه
اول	۳	۲۷
اول	۵	۲۷
اول	۷	۲۸
اول	۹	۲۹
دوم	۱۱	۲۹
دوم	۱۳	۳۰
دوم	۱۵	۳۱
دوم	۱۷	۳۱
دوم	۱۹	۳۲
دوم	۲۱	۳۳
دوم	۲۳	۳۳
دوم	۲۵	۳۴
		۳۶

درس‌نامه توپ برای شب امتحان

ردیف	آزمون شماره ۱	نوبت اول پایه یازدهم دوره متوسطه دوم	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	تاریخ معاصر ایران	kheilisabz.com	نمره
درس اول							
۱	گزینه درست را انتخاب کنید. نماینده‌گی ایران در مذاکرات ارزنة‌الروم (دوره محمدشاه قاجار) را چه کسی عهده‌دار بود؟ (۱) عباس میرزا (۲) قائم‌مقام فراهانی (۳) میرزا تقی‌خان فراهانی (۴) حاج میرزا ابراهیم‌خان کلانتر						۰/۲۵
۲	به سؤال زیر پاسخ دهید. هر یک از وقایع زیر مربوط به دوره کدام پادشاه قاجار است؟ الف) انتخاب تهران به عنوان پایتخت: ب) جنگ‌های ایران و روسیه:						۰/۵
۳	جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید. طبق عهدنامه حق کشتی‌رانی در دریای خزر از ایران سلب گردید. در این کتاب به ویژه درس اول نام عهدنامه‌ها، مفاد آن‌ها و نیز کشورهای امضاکننده بسیار مهم است و در ترم اول قطعاً از سوالات طراحی شده قواهر بود.						۰/۲۵
۴	دلایل شروع دوره دوم جنگ‌های ایران و روسیه را بنویسید.						۱
درس دوم							
۵	۳ مورد از اقدامات امیرکبیر را بنویسید. نقش امیرکبیر در تاریخ ایران عصر قاجار بسیار بااهمیت می‌باشد. در درس دوم اقدامات این مرد بزرگ ذکر شده است که اغلب در سوالات امتحانی مطرح می‌شود.						۰/۷۵
۶	جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید. پس از مرگ محمدشاه فرزند شانزده ساله‌اش به نام به سلطنت رسید.						۰/۲۵
۷	به سؤال زیر پاسخ دهید. هر یک از وقایع زیر مربوط به دوره پادشاه قاجار است؟ الف) نهضت تحریم تنباکو: ب) قتل قائم‌مقام فراهانی (صدراعظم):						۰/۵
درس سوم							
۸	در آثار روشنفکران ایرانی دوره قاجار به چه مسائلی توجه شده است؟						۰/۵
۹	گزینه درست را انتخاب کنید. اولین روزنامه ایران که توسط میرزا صالح شیرازی انتشار یافت چه نام داشت؟ (۱) حکمت (۲) ثریا (۳) کاغذ اخبار (۴) شرافت						۰/۲۵
۱۰	ورود اندیشه‌های جدید به ایران چگونه و از چه طریق بود؟ (ذکر ۳ مورد)						۰/۷۵
درس چهارم							
۱۱	جای خالی را با کلمه مناسب پر کنید. مهاجرت به قم که گسترده‌تر از مهاجرت قبل بود، به مهاجرت معروف شد.						۰/۲۵
۱۲	درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید. اولین بار فرمان تشکیل مجلس شورای ملی توسط ناصرالدین‌شاه در ۱۴ مرداد ۱۲۸۵ صادر شد.						۰/۲۵
۱۳	مهم‌ترین حوادثی که منجر به پیروزی نهضت مشروطه شد را نام ببرید. (ذکر ۴ مورد)						۱
درس پنجم							
۱۴	درستی یا نادرستی عبارت زیر را مشخص کنید. شعار شیخ فضل‌الله نوری مشروطه مشروعه بود.						۰/۲۵
۱۵	اولین بی‌اعتنایی محمدعلی‌شاه به مجلس چه بود؟						۰/۵

شماره	تاریخ معاصر ایران	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	kheilisabz.com
ردیف	آزمون شماره ۱			
نمره	نوبت اول پایه یازدهم دوره متوسطه دوم			
۱۶	گزینه‌های سمت راست را به سمت چپ وصل کنید.	«الف»	«ب»	
	الف) به توپ بسته شدن مجلس	ب) مجاهد تبریزی	پ) از جمله کسانی که به دستور محمدعلی شاه اعدام شد.	لیاخوف روسی ملک‌المتکلمین ستارخان رئیسعلی خان دلواری
درس ششم				
۱۷	دولت روسیه در اخطاری که به ایران داد (سال ۱۲۹۰ شمسی) چه درخواست‌هایی را مطرح کرد؟ (دو مورد)			
۱۸	جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید. دو حزب و اکثریت نمایندگان مجلس شورای ملی را در زمان مظفرالدین‌شاه تشکیل می‌دادند.			
درس هفتم				
۱۹	گزینه درست را انتخاب کنید. با تصرف تهران پس از کودتای ۱۲۹۹ به دست رضاخان به دستور سید ضیاءالدین طباطبایی کدام شخصیت دستگیر و روانه زندان شد؟ (۱) آیت‌الله بهبهانی (۲) آیت‌الله طباطبایی (۳) آیت‌الله مدرس (۴) شیخ محمد خیابانی			
۲۰	به سوالات زیر پاسخ دهید. الف) دولت انگلستان پس از جنگ جهانی اول چه سیاست‌هایی را در منطقه خاورمیانه در پیش گرفت؟ (۲ مورد) ب) کدام حادثه زمینه را برای سلطه انحصاری انگلستان در ایران فراهم کرد؟			
درس هشتم				
۲۱	انتخابات دوره پنجم مجلس شورای ملی چگونه برگزار شد (با تأکید بر نقش رضاخان) و چه نتیجه‌ای داشت؟			
۲۲	کدام اقدام رضاخان باعث شد نفوذ او در بین مردم افزایش یابد؟			
درس نهم				
۲۳	ویژگی‌های حکومت رضاشاه را بنویسید. (۴ مورد) از جمله مباحث مطروحه در سوالات امتحانی به ویژه در دوره رضاشاه یک مورد ویژگی‌های حکومت او می‌باشد و نیز اقدامات او در کشور.			
۲۴	قیام مردم مشهد در گوهرشاد به نشانه اعتراض مردم به چه اقدامی از سوی حکومت رضاشاه بود؟			
درس دهم				
۲۵	در دوره سلطنت رضاشاه چه اقداماتی در زمینه توسعه شبکه راه‌ها انجام گرفت؟ همان‌گونه که در رابطه با سوال ۲۳ بیان شد اقدامات گوناگون رضاشاه اغلب مورد نظر طراحان سوال می‌باشد. زیرا موجب تفولات موهبی در ایران گردید.			
۲۶	جنگ جهانی دوم چگونه و در چه سالی شروع شد؟			
درس یازدهم				
۲۷	محمدرضاشاه با تغییر قانون اساسی (۱۵ اسفند ۱۳۲۷ شمسی) چه اختیاراتی به دست آورد؟			
۲۸	جمعیت فداییان اسلام به رهبری چه کسی تشکیل شد؟			
درس دوازدهم				
۲۹	انگلستان از نخست‌وزیر شدن حسین علاء چه هدفی را دنبال می‌کرد (سال ۱۳۳۰ شمسی) و حسین علاء در این راستا چه اقداماتی انجام داد؟			
۳۰	درستی یا نادرستی عبارت‌های زیر را مشخص کنید. الف) در دوره نسخت‌وزیری علی رزم‌آرا، ایران رژیم اشغالگر قدس را به رسمیت شناخت. ب) دولت ساعد به دلیل عدم تصویب قرارداد الحاقی استعفا کرد.			
درس سیزدهم				
۳۱	شبکه «بدامن» چه سیاستی در مقابل دولت مصدق داشت؟			
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید		

تاریخ معاصر ایران	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	kheilisabz.com				
ردیف	آزمون شماره ۹						
نمره	نوبت دوم پایه یازدهم دوره متوسطه دوم						
۱/۵	<p>الف) درستی یا نادرستی عبارتهای زیر را مشخص کنید.</p> <p>۱ محمدرضاشاه در فروردین ۱۳۴۱ به همراه علی امینی به آمریکا رفت و با کمک انگلستان توانست آمریکا را به برکناری اسدالله علم راضی کند و خود مجری اصلاحات موردنظر آمریکا در ایران شود.</p> <p>۲ قطعنامه راهپیمایی روز عاشورای سال ۱۳۵۷ توسط آیتالله بهشتی قرائت شد.</p> <p>۳ آخرین سفیر آمریکا در ایران سولیوان بود.</p> <p>۴ حسنعلی منصور توسط محمد بخارایی یکی از اعضای حزب فداییان اسلام ترور شد.</p>						
۱	<p>ب) جاهای خالی را با کلمات مناسب پر کنید.</p> <p>۵ بنی صدر روزنامه را منتشر کرد.</p> <p>۶ امام خمینی (ره) نظریه حکومت اسلامی را در کتاب مطرح کرده‌اند.</p> <p>۷ علی امینی در اولین قدم، دست به اقدامی جنجالی زد، او از شاه درخواست انحلال و سنا را کرد.</p> <p>۸ محمدرضاشاه حتی حزبهای فرمایشی دولت‌ساخته را تعطیل و نظام تک‌حزبی برقرار کرد و همه مردم ایران را مکلف ساخت که در حزب شاه، یعنی عضویت یابند.</p>						
۱	<p>پ) با توجه به مطالب سمت راست پاسخ صحیح را از جدول سمت چپ انتخاب کند.</p> <table border="0" style="width: 100%;"> <tr> <td style="text-align: center;">«الف»</td> <td style="text-align: center;">«ب»</td> </tr> <tr> <td> <p>الف) قرارداد «گس - گلشایبان» اولین بار توسط کدام نخست‌وزیر به مجلس برده شد. ☐</p> <p>ب) پیمان بغداد براساس نظریه کدام رئیس‌جمهور آمریکا منعقد شد؟ ☐</p> <p>پ) بعد از استعفای دکتر مصدق چه کسی نخست‌وزیر شد؟ ☐</p> <p>ت) در دوره کدام رئیس‌جمهور سیاست دولت آمریکا «اتحاد برای پیشرفت» عنوان شد؟ ☐</p> </td> <td> <p>☐ کندی</p> <p>☐ حسین علاء</p> <p>☐ قوام‌السلطنه</p> <p>☐ محمد ساعد</p> <p>☐ آیزنهاور</p> <p>☐ نیکسون</p> </td> </tr> </table>			«الف»	«ب»	<p>الف) قرارداد «گس - گلشایبان» اولین بار توسط کدام نخست‌وزیر به مجلس برده شد. ☐</p> <p>ب) پیمان بغداد براساس نظریه کدام رئیس‌جمهور آمریکا منعقد شد؟ ☐</p> <p>پ) بعد از استعفای دکتر مصدق چه کسی نخست‌وزیر شد؟ ☐</p> <p>ت) در دوره کدام رئیس‌جمهور سیاست دولت آمریکا «اتحاد برای پیشرفت» عنوان شد؟ ☐</p>	<p>☐ کندی</p> <p>☐ حسین علاء</p> <p>☐ قوام‌السلطنه</p> <p>☐ محمد ساعد</p> <p>☐ آیزنهاور</p> <p>☐ نیکسون</p>
«الف»	«ب»						
<p>الف) قرارداد «گس - گلشایبان» اولین بار توسط کدام نخست‌وزیر به مجلس برده شد. ☐</p> <p>ب) پیمان بغداد براساس نظریه کدام رئیس‌جمهور آمریکا منعقد شد؟ ☐</p> <p>پ) بعد از استعفای دکتر مصدق چه کسی نخست‌وزیر شد؟ ☐</p> <p>ت) در دوره کدام رئیس‌جمهور سیاست دولت آمریکا «اتحاد برای پیشرفت» عنوان شد؟ ☐</p>	<p>☐ کندی</p> <p>☐ حسین علاء</p> <p>☐ قوام‌السلطنه</p> <p>☐ محمد ساعد</p> <p>☐ آیزنهاور</p> <p>☐ نیکسون</p>						
۱	<p>ت) گزینه درست را انتخاب کنید.</p> <p>۱۳ مقاوم‌ترین شهر ایران که بارها مورد حمله موشکی و هواپیماهای عراق قرار گرفت کدام بود؟ (۱) ایلام (۲) آبادان (۳) خرمشهر (۴) دزفول</p> <p>۱۴ شاه قبل از فرار از ایران در سال ۱۳۵۷ شمسی، چه اقدامی انجام داد؟ (۱) اعتراف به خطا و فساد (۲) انتخاب بختیار به نخست‌وزیری (۳) انتخاب رئیس ستاد ارتش (۴) تشکیل شورای سلطنت</p> <p>۱۵ بعد از لغو تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی، شاه در اثر فشار آمریکا خود به میدان آمد و اعلام کرد قصد دارد اصول شش‌گانه به اصطلاح را به نظرخواهی گذارد. (۱) انقلاب سفید (۲) اصلاحات ارضی (۳) نیابت سلطنت (۴) رستاخیز ملت</p> <p>۱۶ تاج‌بخش لقب چه کسی بود؟ (۱) دکتر اقبال (۲) سرتیپ تیمور بختیار (۳) سپهبد زاهدی (۴) اسدالله علم</p>						
۰/۲۵	<p>ث) به سوالات زیر پاسخ کوتاه دهید.</p> <p>۱۷ تعبیر کارتر از ایران سال ۱۳۵۶ چه بود؟</p>						
۰/۲۵	<p>۱۸ با مرگ کدام مرجع تقلید شاه فضا را برای اجرای اصلاحات آمریکا مناسب دید؟</p>						
۰/۲۵	<p>۱۹ در زمان نخست‌وزیری چه کسی شاه توانست گام مهمی در تحکیم قدرت استبدادی‌اش بردارد و معیار قدرت دولت، شخص او شد؟</p>						
۰/۲۵	<p>۲۰ حل بحران نفت از طریق اعمال قدرت نظامی و توسل به کودتا برای نخستین بار از سوی کدام دولت مطرح شد؟</p>						
۰/۲۵	<p>۲۱ مفهوم «رفراندوم» به چه معنا است؟</p>						

شماره	kheilisabz.com	مدت آزمون: ۸۰ دقیقه	رشته: ریاضی فیزیک و علوم تجربی	تاریخ معاصر ایران
نمره	نوبت دوم پایه یازدهم دوره متوسطه دوم			آزمون شماره ۹
	ج) به سوالات زیر پاسخ دهید.			
۰/۵	۲۲	پس از واقعه ۳۰ تیر سال ۱۳۳۱ رهبران حزب توده در چه مواردی از دکتر مصدق حمایت کردند؟		
۰/۵	۲۳	کدام دولت‌های خارجی از برگزاری رفراندوم اصول شش‌گانه استقبال کردند؟		
۰/۵	۲۴	عوامل شکست قیام مردم در ۱۵ خرداد را ذکر کنید.		
۰/۵	۲۵	مصونیت قضایی (کاپیتولاسیون) توسط دولت ایران برای اولین بار در کدام عهدنامه و به چه کشوری داده شد؟		
۰/۵	۲۶	مراحل اول و دوم ترور شخصیت‌های طراز اول کشور توسط کدام گروه‌ها صورت گرفت؟		
۰/۵	۲۷	نتایج ترور رزم‌آرا را ذکر کنید.		
۰/۷۵	۲۸	چرا بعد از شهریور سال ۱۳۲۰ شمسی، تلاش‌های رهبران ملی و مذهبی به آن نتیجه‌هایی که می‌خواستند نرسید؟		
۰/۷۵	۲۹	سه پیامد کودتای ۲۸ مرداد سال ۱۳۳۲ را ذکر کنید.		
۰/۷۵	۳۰	تأسف‌بارترین نتیجه قرارداد کنسرسیوم نفت چه بود؟		
۰/۷۵	۳۱	در جریان انتخابات سال ۱۹۷۶ کارتر از طرف چه حزبی انتخاب شد و شعارهای وی چه بود؟		
۱	۳۲	هدف کودتاچیان از کودتای نوژه چه بود و توسط کدام سازمان برنامه‌ریزی شده بود؟		
۱	۳۳	هدف علی‌امینی از دستگیری مقامات عالی‌رتبه نظامی و مقام‌های اقتصادی چه بود؟		
۱	۳۴	سومین گروه از گروه‌های مخالف حکومت پهلوی را نام برده و شیوه مبارزه آنان را شرح دهید.		
۱	۳۵	شورای انقلاب به دستور چه کسی تشکیل شد و چه وظایفی را بر عهده گرفت؟		
۱/۲۵	۳۶	سازمان ملل متحد جهت پایان جنگ ایران و عراق کدام قطعنامه را صادر کرد و به کدام خواسته‌های ایران توجه کرد؟		
۱/۵	۳۷	پس از پیروزی انقلاب اسلامی کدام احزاب اعلام موجودیت کردند؟		
۱/۵	۳۸	منظور از استقلال فکری چیست و ملت ایران چگونه می‌تواند به آن دست یابد؟		
۲۰	جمع نمرات	موفق باشید		

پاسخنامه تشریحی

آزمون شماره ۱ (نوبت اول)

- ۱- گزینه «۳» میرزا تقی خان امیرکبیر
- ۲- الف) آقامحمدخان (ب) فتحعلی شاه
- ۳- عهدنامه گلستان
- ۴- بدرفتاری روس‌ها با ساکنان ولایت‌هایی که طبق معاهده گلستان به آن کشور واگذار شده بود، موجب نارضایتی مردم شد و آنان شروع به دادخواهی کردند. از سوی دیگر، معاهده گلستان در مورد تعیین خط‌های مرزی بین ایران و روسیه، مبهم بود. این مسئله نیز موجب دست‌اندازی روس‌ها به خاک ایران، از جمله اراضی اطراف ایروان و آذربایجان شد.
- ۵- (۱) لغو لقب‌های طولانی و بی‌معنی و اکتفا به کلمه جناب، حتی نسبت به مقام صدارت. (۲) منع رشوه‌خواری و برقراری حقوق ثابت برای مأموران دولت (۳) فرستادن شاگردانی به اروپا برای کسب مهارت‌ها و دانش‌های جدید (۴) استخدام معلمان و استادان خارجی، به ویژه از کشورهای غیرانگلیسی و روس (۵) ترجمه کتاب و نشر روزنامه (۶) تأسیس مدرسه عالی در تهران و ارائه طرح مدرسه دارالفنون که پس از برکناری او شروع به کار کرد. (۷) جلوگیری از دخالت نمایندگان خارجی در امور داخلی ایران (۸) دفع فتنه سالار در خراسان و فرقه بابیه (۹) تقویت ارتش ملی کشور (۱۰) تلاش در جهت استقلال اقتصادی و توسعه صنعتی ایران (ذکر ۳ مورد)
- ۶- ناصرالدین میرزا
- ۷- الف) ناصرالدین شاه، ب) محمدشاه
- ۸- پذیرش اندیشه‌های غربی، شیفتگی و خودباختگی بی‌چون‌وچرا در برابر فرهنگ بیگانه
- ۹- گزینه «۳» کاغذ اخبار
- ۱۰- اعزام دانشجویان به خارج، سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج و مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف
- ۱۱- کبری
- ۱۲- نادرست، (مظفرالدین شاه)
- ۱۳- (۱) ماجرای نوز بلژیکی (۲) نارضایتی مردم ایالت‌ها (۳) ماجرای بانک استقراضی روس (۴) فلک‌شدن بازرگانان (۵) مهاجرت صغری (۶) مهاجرت کبری (ذکر ۴ مورد)
- ۱۴- درست
- ۱۵- در مراسم تاج‌گذاری از اشراف و نمایندگان دولت‌های خارجی دعوت کرد، ولی از نمایندگان مجلس شورای ملی دعوت نکرد.
- ۱۶- الف) لیاخوف روسی (ب) ستارخان (پ) ملک‌المتکلمین
- ۱۷- (۱) اقدام‌های مورگان شوستر متوقف و از ایران اخراج شود. (۲) بدون موافقت روس و انگلیس، از استخدام اتباع خارجی در ایران خودداری شود. (۳) هزینه لشکرکشی قوای روسیه به ایران را، دولت ایران پرداخت کند. (ذکر ۲ مورد)
- ۱۸- اعتدالیون - دمکرات
- ۱۹- گزینه «۳» آیت‌الله مدرس

- ۲۰- الف) تسلط بر خاورمیانه و منابع نفت آن - ایجاد کمربند آهنین در برابر نفوذ شوروی (ب) انقلاب سوسیالیستی روسیه
- ۲۱- رضاخان به سرعت و با اعمال نفوذ و تقلب، انتخابات دوره پنجم مجلس شورای ملی را برگزار کرد و در پناه حمایت احزاب و جریان‌های سیاسی طرفدار خود توانست اکثریتی از نمایندگان موافق و طرفدار خود را روانه مجلس کند.
- ۲۲- سرکوب شورش شیخ خزعل
- ۲۳- (۱) وابستگی، (۲) خودکامگی و حکومت فردی، (۳) ترویج ملی‌گرایی افراطی، (۴) نظامی‌گری، (۵) تضعیف و تخریب ارزش‌های دینی (ذکر ۴ مورد)
- ۲۴- کشف حجاب
- ۲۵- در ابتدای حکومت رضاشاه، راه‌های زمینی کشور بازسازی یا تکمیل شد. این اقدام که هدف اصلی آن، ایجاد زمینه مناسب برای تحرکات نظامی به قصد سرکوب شورش‌ها و مخالفت‌های احتمالی بود، موجب شد حمل‌ونقل کالا در جاده‌ها سریع‌تر انجام شود.
- ۲۶- با حمله برق‌آسای آلمان به لهستان - در شهریورماه سال ۱۳۱۸
- ۲۷- قدرت انحلال دو مجلس - فرماندهی کل قوا - اعلان جنگ و صلح - نصب وزرا
- ۲۸- نواب صفوی
- ۲۹- آن دولت تصور داشت با انتصاب حسین علاء به نخست‌وزیری مانع از اجرای قانون ملی‌شدن نفت شود. علاء برای آرام کردن بحران و مناقشات نفتی در خوزستان و متعاقباً در سایر مناطق نفت‌خیز جنوب، حکومت نظامی برقرار کرد. حسین علاء برای الغای قانون ملی‌شدن نفت تلاش زیادی کرد.
- ۳۰- الف) درست (ب) درست
- ۳۱- این شبکه از طریق نفوذ خود در احزاب و جریان‌های سیاسی ضمن ایجاد بلوا و آشوب در کشور و اختلاف‌افکنی میان اعضای نهضت ملی ایران، موجبات بدبینی نسبت به رهبران نهضت را فراهم آورد. فعالیت‌های پیچیده سری و غیرشفاف این شبکه از حوزه نظارت دولت خارج بود، به طوری که هر گروه و حزبی در ابتدا تصور می‌کرد این فعالیت‌ها به نفع سیاست‌های آنان است.

- ۵- انقلاب اسلامی
- ۶- کشف الاسرار
- ۷- مجلس شورا
- ۸- حزب رستاخیز
- ۹- الف) محمد ساعد
- ۱۰- ب) آیزنهاور
- ۱۱- پ) قوام السلطنه
- ۱۲- ت) کندي
- ۱۳- گزینه «۴» دزفول
- ۱۴- گزینه «۴» تشکیل شورای سلطنت
- ۱۵- گزینه «۱» انقلاب سفید
- ۱۶- گزینه «۳» سپهبد زاهدی
- ۱۷- جزیره ثبات
- ۱۸- آیت‌الله بروجردی
- ۱۹- حسین علاء
- ۲۰- انگلستان
- ۲۱- همه‌پرسی
- ۲۲- خروج شاه از کشور - رفراندوم دکتر مصدق (انحلال دوره ۱۷ مجلس)
- ۲۳- رئیس‌جمهور آمریکا - ملکه انگلستان
- ۲۴- نبود برنامه برای تظاهرات و خودجوش بودن حرکت اعتراض‌آمیز مردم (بدون سازمان‌دهی)
- ۲۵- عهدنامه ترکمانچای - روس‌ها
- ۲۶- مرحله اول گروه فرقان - مرحله دوم مجاهدین خلق
- ۲۷- بهای سهام شرکت نفت انگلستان به سرعت تنزل کرد - فردای آن روز کمیسیون نفت مجلس پیشنهاد ملی کردن نفت را تصویب کرد.
- ۲۸- دسیسه‌های بیگانگان - اختلافات داخلی - فقدان رهبری مقتدر
- ۲۹- نخست‌وزیری زاهدی - بازگشت محمدرضا - ۲۵ سال سلطه مسقیم آمریکا همراه با ده‌ها هزار کشته، زخمی، زندانی - تاراج میلیاردها بشکه نفت کشور (ذکر ۳ مورد)
- ۳۰- حضور فزاینده مستشاران آمریکایی بود که به تدریج مقدرات سیاسی، اقتصادی و نظامی ایران را زیر سلطه نوین آمریکا برد.
- ۳۱- حزب دمکرات - حقوق بشر - فضای باز سیاسی دمکرات
- ۳۲- ساقط کردن نظام، برقراری حکومت سوسیال - دمکرات در ایران، سازمان سیا
- ۳۳- وی با این اقدام می‌خواست از تعمیق اعتراضات اجتماعی و مردمی علیه آمریکا جلوگیری کند؛ البته او به دنبال جاه‌طلبی‌های شخصی خود نیز بود و می‌خواست مستقل از شاه با آمریکا ارتباط برقرار کند.
- ۳۴- ملی‌گرایان - اعتقاد به تغییر رژیم سلطنتی پهلوی نداشتند و معتقد بودند باید اصل سلطنت را پذیرفت ولی در جهت کاهش خودکامگی شاه تلاش کرد.
- ۳۵- به دستور امام خمینی (ره) - بررسی چگونگی تشکیل دولت موقت - نحوه انتقال قدرت و فراهم کردن مقدمه تصویب قانون اساسی جدید.
- ۳۶- قطعنامه ۵۹۸ - عقب‌نشینی به مزره‌های بین‌المللی پس از آتش‌بس و تعیین متجاوز
- ۳۷- حزب جمهوری خلق مسلمان در آذربایجان شرقی - حزب دمکرات کردستان - حزب خلق عرب در خوزستان و تشکل‌های مشابه در بلوچستان و ترکمن‌صحرا (ذکر ۳ مورد)
- ۳۸- استقلال فکری در هر کشور زمانی حاصل می‌شود که مردم باور کنند، بیگانگان بر آنان برتری ذاتی ندارند و آن‌ها نیز با همت و پشتکار خود می‌توانند به سازندگی و پیشرفت، نوآوری و تعالی برسند. شرط تحقق استقلال فکری و فرهنگی ملت ایران ایجاد نوعی تحول عمیق اندیشه‌ای و اعتقادی در آنان و بازگشت به فرهنگ غنی اسلام و ایران است.

◀ آزمون شماره ۹ (نوبت دوم) ▶

- ۱- نادرست، (به همراه اسدالله علم برای برکناری علی امینی)
- ۲- درست
- ۳- درست
- ۴- نادرست، (هیئت‌های مؤتلفه اسلامی)

درس نامه توپ برای شب امتحان

هدف از گنجاندن بند (۱) نادیده گرفتن استقلال کشور
آخر معاهده گلستان (۲) به رسمیت شناختن دخالت روسیه در امور داخلی ایران

مخالفت عالمان دین و مبارزه با نفوذ بیگانگان، به ویژه روس‌ها

منبع: قواعد قرآنی و اسلامی ← مانند «قاعده نفی سبیل»، «جهاد» و «فتوا»
مهم‌ترین عالمان مبارز این دوره: آیت‌الله شیخ جعفر نجفی کاشف‌الغطاء، آیت‌الله سید محمد مجاهد (مقیم عتبات بودند)، ملا احمد نراقی

جنگ‌های دوره دوم

زمینه‌های وقوع جنگ‌های دوره دوم ایران و روس

(۱) بدرفتاری روس‌ها با ساکنان ولایت‌هایی که طبق معاهده گلستان به آن کشور واگذار شده بود، موجب نارضایتی مردم آن ایالت شده بود.

(۲) معاهده گلستان در مورد تعیین خط مرزی بین ایران و روسیه مبهم بود که باعث دست‌درازی روس‌ها به خاک ایران از جمله اراضی اطراف ایروان و آذربایجان شد.

نتیجه جنگ‌های دوره دوم ← شکست ایران و انعقاد قرارداد ننگین ترکمانچای.

۱- شکست ایران

علل شکست ایران در جنگ‌های «دوره اول»	علل شکست ایران در جنگ‌های «دوره دوم»
(۱) ضعف و غفلت فتحعلی‌شاه و دربارش (۲) خیانت انگلستان به ایران	(۱) خیانت دولت انگلستان (۲) بی‌کفایتی دربار ایران

۲- انعقاد قرارداد ننگین ترکمانچای

مفاد عهدنامه ترکمانچای

(۱) مطابق این معاهده، علاوه بر سرزمین‌هایی که در عهدنامه گلستان به روس‌ها واگذار شده بود، ایروان، نخجوان و بخشی از دشت مغان نیز از ایران جدا شد و به روسیه تعلق گرفت.

(۲) ایران متعهد به پرداخت پنج میلیون تومان غرامت به روسیه شد.

(۳) برقراری حق کاپیتولاسیون یا قضاوت کنسولی بر ایران تحمیل گردید.

حق قضاوت کنسولی: هرگاه اتباع روسی مقیم ایران مرتکب جرمی می‌شدند، دادگاه‌های ایران حق رسیدگی نداشتند، بلکه مراجع قضایی دولت روسیه می‌بایست به آن جرم رسیدگی می‌کردند.

ب) ایران در دام رقابت توسعه‌طلبی فرانسه و انگلستان

اهداف فرانسه از انعقاد عهدنامه فین‌کن‌اشتاین با ایران	مفاد عهدنامه فین‌کن‌اشتاین
(۱) عدم توانایی فرانسه از حمله مستقیم به انگلستان (۲) تصرف مستعمره مهم انگلستان، یعنی هندوستان از طریق ایران	(۱) فرانسه متعهد شد که ایران را در جنگ با روسیه کمک کند. (۲) در مقابل، ایران برای حمله به متصرفات انگلستان در هند با افغان‌ها و قبایل هرات و قندهار متحد شود و به انگلستان اعلان جنگ دهد. (۳) ایران اجازه عبور لشکرکشی فرانسه به هند از طریق ایران را بدهد.

عهدنامه تیلسیت و پیامدهای آن

(۱) میان روسیه و فرانسه منعقد شد.
(۲) فرانسه تعهدهای خود را نسبت به ایران زیر پا گذاشت.
(۳) دربار ایران به دلیل ناامیدی از حمایت فرانسه به انگلستان نزدیک شد.

درس ۱ حکومت قاجار از آقا محمدخان تا محمدشاه

بنیاد سلسله قاجار

ایل قاجار از آغاز تاروی کار آمدن آقا محمدخان

تلاش برای اعاده حاکمیت ایران بر قفقاز

اقدام مهم آقا محمدخان در جهت اعاده حاکمیت بر قفقاز، بازپس‌گیری شهر تفلیس از دست روس‌ها در سال ۱۱۷۴ شمسی بود. اما بعداً در لشکرکشی به قفقاز، توسط عده‌ای از همراهانش به قتل رسید.

هجوم سیاسی - نظامی استعمارگران اروپایی به ایران

الف) جنگ‌های ایران و روس

فتحعلی‌شاه: پس از قتل آقا محمدخان در قفقاز، برادرزاده او فتحعلی‌شاه به سلطنت رسید. در این زمان روسیه با حمله به گرجستان، باعث بروز دوره اول جنگ‌های ایران و روس شد.

عهدنامه گلستان: جنگ میان ایران و روس به درازا کشید و به بسته‌شدن «عهدنامه گلستان» انجامید.

مفاد عهدنامه گلستان میان ایران و روسیه

(۱) ایران حاکمیت روسیه را بر ولایت‌هایی که تا آن زمان اشغال کرده بود به رسمیت شناخت. به این ترتیب، ایالات داغستان و گرجستان و شهرهای باکو، دربند، شیروان، قره‌باغ، شکی، گنجه، موقان و قسمت بالای طالش به روسیه واگذار شد.

(۲) حق کشتی‌رانی در دریای خزر، از ایران سلب گردید.

(۳) روسیه نیابت سلطنت عباس‌میرزا را در ایران به رسمیت شناخت و رساندن او به سلطنت را تعهد کرد.

معاهده دوم ارزنة الروم

مشخصات عهدنامه ارزنة الروم دوم	
در دوره پادشاهی	محمدشاه قاجار
دولت‌های حاضر در مذاکرات	ایران، عثمانی، انگلستان و روسیه
نماینده ایران در مذاکرات	میرزا تقی‌خان فراهانی (امیرنظام «امیرکبیر»)
مفاد عهدنامه	(۱) ایران از ادعاهای خود درباره بعضی مناطق، از جمله سلیمانیه دست بردارد. (۲) عثمانی حق حاکمیت ایران بر خرمشهر و ساحل چپ اروندرود و نیز حق کشتیرانی در این رودخانه را به رسمیت شناخت. (۳) دولت عثمانی متعهد شد که از آزار و اذیت زائران ایرانی عتبات جلوگیری کند و تسهیلات لازم را برای بازرگانان فراهم آورد.

درس ۲: دوران ناصرالدین شاه

اتفاقات مهم دوره حکومت ناصرالدین شاه

- ۱ قتل میرزا تقی‌خان امیرکبیر
- ۲ آشنایی تدریجی ایرانیان با پیشرفت‌های اروپاییان
- ۳ واگذاری امتیازات به بیگانگان

صدارت امیرکبیر

- (۱) از شخصیت‌های استقلال‌طلب و میهن‌دوست بود.
 - (۲) در تمام دوران زندگی خود برای حفظ تمامیت ارضی و مبارزه با دخالت بیگانگان تلاش کرد.
 - (۳) کار امیرکبیر در اتخاذ سیاست مستقل (از روسیه و انگلیس) بسیار دشوار و تحسین‌برانگیز بود.
- شخصیت و ویژگی‌های حکومت امیرکبیر

مهم‌ترین اقدامات امیرکبیر در دوران صدارت

- ۱ لغو لقب‌های طولانی و بی‌معنی و اکتفا به کلمه جناب، حتی نسبت به مقام صدارت
- ۲ منع رشوه‌خواری و برقراری حقوق ثابت برای مأموران دولت
- ۳ فرستادن شاگردان به اروپا برای کسب مهارت‌ها و دانش‌های جدید
- ۴ استخدام معلمان و استادان خارجی، به ویژه از کشورهای غیر از انگلیس و روس
- ۵ ترجمه کتاب و نشر روزنامه
- ۶ تقویت ارتش ملی کشور
- ۷ تأسیس مدرسه عالی در تهران و ارائه طرح مدرسه دارالفنون که پس از برکناری او شروع به کار کرد.
- ۸ جلوگیری از دخالت نمایندگان خارجی در امور داخلی ایران
- ۹ دفع فتنه سالار در خراسان و فرقه بابیه
- ۱۰ تلاش در جهت استقلال اقتصادی و توسعه صنعتی ایران

واگذاری امتیازات به بیگانگان

- علت نفوذ کشورهای (دولت‌های) اروپایی پس از انقلاب صنعتی بر کشورهای دیگر:
- ۱ نیاز به بازارهای مصرف
 - ۲ نیاز به مواد اولیه ارزان قیمت

سؤال: چرا انگلستان علاقه‌مند به برقراری روابط با ایران در دوره فتحعلی‌شاه بود؟
پاسخ: زیرا انگلستان ایران را سد محکمی در برابر تهاجم به مستعمره‌های خود در هندوستان می‌دانست.

عهدنامه مجمل

طرفین عهدنامه: ایران و انگلستان

تعهدات انگلستان: هرگاه نیروی نظامی دولت‌های اروپایی به ایران حمله کنند:

- ۱ نیروی نظامی در اختیار ایران قرار دهد.
- ۲ یا در عوض به ایران کمک مالی کند.

عهدنامه مفصل (میان ایران و انگلستان)	
تعهدات انگلستان	تعهدات ایران
(۱) اگر دولت ثالثی به خاک ایران تعرض کند، انگلستان حتی‌المقدور از کمک و مساعدت به ایران خودداری نکند. (۲) انگلستان از کمک به سرکشان و شاهزادگانی که علیه تاج و تخت پادشاه قاجار قیام کنند، خودداری کند.	(۱) قبول حکمیت نماینده انگلیس در اختلافات مرزی خود با روسیه (۲) خودداری از بستن قرارداد با روسیه یا هر دولت سومی که دشمن انگلیس باشد. (۳) استخدام نکردن افسر و افراد نظامی برای آموزش سپاه، از کشورهایی که با انگلستان روابط دوستانه ندارند.

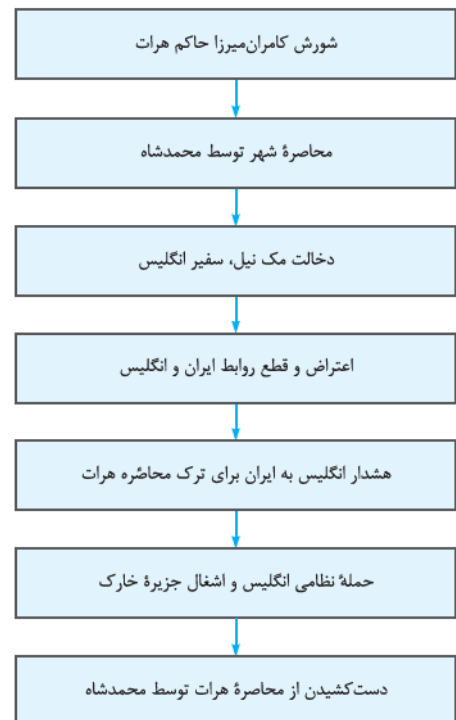
جنگ هرات

علت جنگ هرات: جبران ناکامی‌های فتحعلی‌شاه در جنگ‌های ایران و روسیه

دلایل روسیه برای تحریک و تشویق ایران برای حمله به هرات

- ۱ به خطر افتادن مستعمره‌های انگلیس در هند را به مصلحت خود می‌دانستند.
 - ۲ مشغول شدن ایران در جنگ هرات را مایه فراموشی ایالت‌های از دست‌رفته شمالی توسط دولت ایران می‌دانستند.
- پس از مرگ فتحعلی‌شاه، محمدمیرزا (فرزند عباس‌میرزا) به پادشاهی رسید.
 محمدشاه پس از سرکوب مدعیان سلطنت، صدراعظم خوش‌نام و شایسته خود ابوالقاسم قائم مقام فراهانی را به قتل رساند.

تحولات هرات در زمان محمدشاه

۴ حکم تاریخی میرزای شیرازی در حرام بودن مصرف توتون و تنباکو

سرانجام امتیاز

ابتدا امتیاز داخلی دخانیات و سپس امتیاز خارجی آن، لغو شد.

پیامدهای لغو امتیاز

- ۱ مردم ایران برای نخستین بار در برابر مقتدرترین دولت عالم، در آن زمان ایستادگی کردند و آن را وادار به پذیرش خواسته‌های خود کردند.
- ۲ موجب انسجام بیشتر مرجعیت شیعه، علما و مردم شد.
- ۳ ضربه‌ای سخت به استعمارگران و عاملان داخلی آن‌ها وارد شد.

درس ۳

زمینه‌های نهضت مشروطه

عوامل (ریشه‌های) بروز نهضت مشروطه	نکات مهم
<p>(۱) از دست رفتن بخش‌هایی از سرزمین ایران</p> <p>(۲) غلبه استعمار بر مملکت</p>	<p>روسیه ← کل قفقاز و ماوراءالنهر انگلستان ← ایالت‌های هرات، قندهار و بخش بزرگی از بلوچستان</p> <p>علل توجه کشورهای استعمارگر به ایران: (۱) موقعیت ویژه جغرافیایی (۲) برخورداری از منابع سرشار اولیه زمینه‌های فراهم آمدن سلطه: (۱) ضعف حکومت قاجار (۲) طمع‌ورزی و فساد مالی درباریان نتایج سلطه بیگانگان: (۱) واگذاری امتیازات متعدد (۲) دریافت وام‌های متعدد از استعمارگران</p>
<p>(۳) استبداد دستگاه حاکم</p>	<p>(۱) حکومت قاجار بر بنیاد استبداد متکی بود. (۲) مردم ایران هیچ‌گونه تضمینی برای حفظ جان و مال و ناموس خود در مقابل دستگاه استبداد نداشتند. (۳) روش انتصاب حاکمان ایالت‌ها: در ازای دریافت مالیات‌های سنگین و ثابت، به طور کامل در اختیار شاهزادگان قرار می‌گرفت.</p>
<p>(۴) مخالفت‌های مردم و علما با استبداد و استعمار</p>	<p>علل مخالفت‌ها: (۱) آموزه‌های دین اسلام نظیر امر به معروف و نهی از منکر، عدالت‌خواهی و لزوم دفع ظلم که در آیات قرآن و سیره معصومین به آن پرداخته شده است. (۲) مکتب شیعه قدرت مطلق سلاطین را نامشروع می‌دانست و مشروعیت نسبی قدرت حکام، مشروط به پاسداری از باورهای دینی مردم و حفظ تمامیت ارضی کشور بود.</p>
<p>(۵) ورود اندیشه‌های جدید</p>	<p>زمینه‌های ورود تفکر مشروطه‌خواهی: (۱) اعزام دانشجویان به خارج (۲) سفرهای درباریان و سیاستمداران به خارج (۳) مهاجرت برخی از ایرانیان به کشورهای مختلف</p>

واگذاری امتیازات به بیگانگان در دوره ناصرالدین شاه	
علت واگذاری	تأمین مخارج سفرهای ناصرالدین شاه به اروپا برای خوش گذرانی
عاملان واگذاری امتیازات روبرو و لاتاری	(۱) میرزا حسین خان سپهسالار (۲) میرزا ملکم‌خان
مخالفان واگذاری امتیازات	علمای دین
نتایج واگذاری	تراج ثروت و دارایی ایران (معادن، جنگل‌ها، گمرکات، صنایع، شیلات و ...) که پشتوانه کشور و متعلق به نسل حاضر و آینده بود.

امتیاز روبرو (به انگلستان)

مفاد امتیاز

- ۱ واگذاری حق احداث راه‌آهن و تراموا به روبرو
- ۲ بهره‌برداری از کلیه معادن و منابع ایران، به جز نقره و سنگ‌های قیمتی
- ۳ بهره‌برداری از جنگل‌ها و احداث قنات و آبیاری به مدت ۷۰ سال
- ۴ اداره گمرک و حق صدور همه نوع محصولات انگلیسی به ایران به مدت ۲۵ سال به روبرو واگذار شد.
- ۵ در مقابل، روبرو تنها مبلغ دویست هزار لیره برای تأمین هزینه‌های سفر ناصرالدین شاه به اروپا به صورت وام پرداخت کرد.

مخالفین قرارداد

- ۱ علما به رهبری حاج ملاعلی کنی با این قرارداد مخالفت کردند.
- ۲ روس‌ها که این قرارداد را برای رقیب بسیار پرمفعت می‌دیدند.

سرانجام قرارداد

- ۱ قرارداد لغو و میرزا حسین خان سپهسالار از صدارت برکنار شد.
- ۲ روبرو موفق شد امتیاز بانک شاهنشاهی را به مدت ۶۰ سال بگیرد.

امتیاز لاتاری (به انگلستان)

مفاد امتیاز

- ۱ امتیاز تأسیس قمارخانه (لاتاری) به میرزا ملکم‌خان واگذار شد.
 - ۲ ملکم‌خان بدون اجازه نهایی شاه، حق واگذاری آن را نداشت.
- با این‌که در قرارداد شرط شده بود میرزا ملکم‌خان بدون اجازه نهایی شاه آن را به کسی انتقال ندهد، اما وی در ازای دریافت چهل هزار لیره آن را به یک کمپانی انگلیسی واگذار کرد. شاه وقتی متوجه سوءاستفاده ملکم‌خان از این امتیاز شد، بنابراین ۱ شاه او را از تصدی به کلیه مقام‌های مهم دولتی محروم کرد. ۲ سهام‌داران شرکت سرمایه‌گذاری، ملکم‌خان را به تقلب و کلاهبرداری متهم و از وی به مراجع قانونی شکایت کردند.

مخالفین قرارداد

علمای دینی ایران، با اعلام حرام بودن لاتاری به عنوان یک قمار، انگلیسی‌ها را در دستیابی به منافع آن ناکام گذاشتند.

امتیاز تنباکو (به انگلستان)

مفاد امتیاز

- ۱ انحصار خرید و فروش توتون و تنباکو در داخل و خارج به مدت ۵۰ سال به یک انگلیسی به نام تالبوت (نام دیگر کمپانی تالبوت یا رژی بود). واگذار شد.
- ۲ ناصرالدین شاه این امتیاز را برابر دریافت سالانه ۱۵ هزار لیره و $\frac{1}{4}$ سود به تالبوت واگذار کرد.

روند مخالفت با قرارداد

- ۱ قیام مردم شهرهای تبریز، شیراز، اصفهان و تهران
- ۲ رهبری عالمان دینی مانند آیت‌الله آقاجانی اصفهانی، آیت‌الله سید علی‌اکبر فال‌اسیری، آیت‌الله میرزا حسن آشتیانی در اصفهان و ...
- ۳ سید جمال‌الدین اسدآبادی و نامه‌نگاری او با آیت‌الله میرزای شیرازی